

Hälso- och sjukvårdsuppgifter

- i särskilt boende, hemtjänst, rehabiliteringsstöd, LaH och hemsjukvård

Hälso- och sjukvård

Med hälso- och sjukvård avses åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Hälso- och sjukvård omfattar sådan verksamhet som bedöms kräva personal med utbildning inom hälso- och sjukvård, eller sådan personal i samarbete med annan personal.

Syfte

Syftet med detta dokument är att beskriva vanligt förekommande hälso- och sjukvårdsarbetsuppgifter där det kan vara tveksamheter om vem som får göra vad och ansvaret omkring utförandet. Alla uppgifter som kan räknas som hälso- och sjukvårdsarbetsuppgifter finns inte uppräknade i detta dokument. De uppgifter som inte finns med i dokumentet får berörda parter ta ställning till när frågan är aktuell. De markerade kryssen i dokumentet anger den grundläggande utbildningsnivå som personal måste ha för att få utföra den aktuella uppgiften. Krav om en högre utbildningsnivå för att få utföra uppgiften kan fastställas i den lokala rutinen.

Egenvård

Utgångspunkten är alltid att den enskilde i första hand ska klara sin vård på egen hand. Med egenvård menas hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården, inom sitt ansvarsområde, bedömt att en person kan utföra själv. Bedömningen ska följas av en analys av om utförandet av egenvården kan innebära att patienten utsätts för risk att skadas och får då inte bedömas som egenvård. Egenvårdsbeslutet ska alltid följas upp och omprövas enligt fastlagd tidsplan. Om uppgiften inte kan bedömas som egenvård innebär det att hälso- sjukvårdsuppgiften får utföras inom hälso- och sjukvårdens verksamhet.

Delegering

De arbetsuppgifter som beskrivs i detta dokument räknas som hälso- och sjukvårdsuppgifter. De hälso- och sjukvårdsuppgifter som får delegeras ska delegeras enligt reglerna i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 1997:14. Med delegering avses att någon som tillhör hälso- och sjukvårdspersonal och som är formellt och reellt kompetent för en medicinsk arbetsuppgift överlåter den till en annan person som saknar formell kompetens för uppgiften. Om den som uppgiften ska delegeras till anser att denne inte har tillräcklig kunskap för att utföra uppgiften får den inte delegeras. Verksamhetschef, eller i kommunen den medicinskt ansvariga, har ansvar för att beslut om delegeringar är förenligt med säkerheten för patienten. En delegerad uppgift ska alltid följas upp av legitimerad personal.

Uppgifter som inte kräver delegering

Uppgifter som kan utföras av annan reellt kompetent personal utan delegering sker efter utbildning och ordination¹ från leg sjuksköterska, arbetsterapeut, sjukgymnast eller fysioterapeut. Bedömning av om en uppgift kan utföras av personalen åvilar alltid den legitimerade, likaså uppföljningsansvaret.

¹ Utbildning och ordination innebär alltid att man som sjuksköterska/arbetsterapeut/sjukgymnast/fysioterapeut förvärvat sig om att den enskilde har reell kompetens, så väl teoretisk som praktisk, för den specifika uppgiften samt att man muntligt kommit överens om vad som ska utföras, behöver inte vara skriftligt men insats/åtgärd ska dokumenteras i journalen.

* Variationer och undantag från denna lista kan förekomma enligt lokala rutiner för respektive verksamhet.

X – markerar den lägsta nivån beträffande av vem och under vilka förutsättningar en hälso- och sjukvårdsuppgift får utföras.

Hälso- och sjukvårdsuppgift	Utförs endast av formellt och reellt kompetent personal enligt yrkesansvar	Kan utföras av reellt kompetent personal med delegering	Kan utföras av reellt kompetent personal efter utbildning och ordination ¹ av sjuksköterska/arbetsterapeut/sjukgymnast/fysioterapeut
Bedömning av funktions- och aktivitetsförmåga	X		
Bedömning/uppföljning av smärta	X		
Bostadsanpassning, bedömning av behov	X		
Dialysbehandling i form av peritonealdialys	X		
Dokumentation och rapportering			X
Dödsfall, omhändertagande av avliden			X *lokala rutiner gäller
Dödsfall, undersökning av att vitala funktioner har upphört	X		
Förskrivning av kostnadsfria förbrukningsartiklar på hjälpmedelskort	X		
Handhavande av sterilt och rent material			X
Hemventilatorbehandling, via mask/trachealkanyl		X	
Hjälpmedel – konstruktion och utformning	X		
Hjälpmedel – utprovning, förskrivning, och inträning (ej arbetstekniskt)	X		
Hostmaskin		X	
Infekterad utrustning och tvätt; hantering av			X
Infusion och transfusion	X		
Inhalationsbehandling – inklusive beredning av inhalationsvätska		X	
Injektioner	X intramuskulär och intravenös	X subcutan, *lokala rutiner gäller	

Kateterfunktion – tillsyn samt kontroll av innehåll i urinuppsamlingspåse			X
Katetrisering		X *lokala rutiner gäller	
Katetrisering via intermittent tappning, RIK		X *lokala rutiner gäller	
Kateterspolning, blåssköljning		X	
Kompressionslindning av ben		X	
Kompressionsstrumpa – påtagning (utskriven av läkare)			X
Kompressionsstrumpa – utprovning	X		
Kontrakturprofylax – utföra enligt ordination		X	
Lavemang – ge ordinerat klysmå och mikrolavemang		X	
Läkemedelshantering – iordningsställa, administrera, överlämna läkemedel, övervaka intag		X *lokala rutiner gäller	
Läkemedelshantering – bolusdos via pump		X *lokala rutiner gäller	
Matning av person med svår sväljningsproblematik			X
Medicinsk bedömning – tillsyn och kontroll	X – bedömning		X – tillsyn och kontroll
Nefrostomikateter – omläggning och spolning		X *lokala rutiner gäller	
Nutritionskontroll – bedömning	X – bedömning		X – kontroll
Observation/bedömning av den enskildes hälsotillstånd	X – bedömning		X – observation
Provtagning för blodgruppering	X		
Provtagning – faeces, urin och sputum			X
Provtagning – venöst, perifert och kapillärt			X *lokala rutiner gäller
Puls och blodtryckskontroller			
Rörelseträning			X
Sondmatning – nasogastrisk sond, gastrostomi		X *lokala rutiner gäller	
Sondnedsättning	X		
Specifik rehabilitering utifrån given instruktion; träning av aktivitetsförmåga, träning för att bibehålla gång-, rörelse-, förflytnings-, balans-, kommunikations-, och kognitivförmåga			X
Stomiskötsel – byte av platta och påse			X
Sugning av övre luftvägar		X *lokala rutiner gäller	
Suturtagning			X
Syrgasbehandling		X *lokala rutiner gäller	
Sårbehandling			X

Dnr NSÖ 2007-49

TENSbehandling		X vid uttalad kognitiv/ sensibilitetsnedsättning	X
Tippbräda – behandling på		X	
Tracheostomivård – skötsel		X	
Trycksårsprevention			X
Träningsprogram – träning enligt ordinerat program			X
Träningsprogram – utformning och instruktion	X		
Venös infart, central och perifer – all hantering	X		

Reviderat av: Anita Ottosson MAS Norrköpings kommun, Gunilla Gernandt-Bark chef verksamhetsutveckling NSÖ, Lena Törnfeldt processamordnare NSÖ, Malin Zimmerman enhetschef NSÖ, Mia Östrand enhetschef Norrköpings kommun, Karin Ingbrant Norrköpings kommun, Mårten Davidsson MAS Finspångs kommun, Lena Borgman Fred MAS Valdemarsviks kommun, Ulla Lundström MAS Söderköpings kommun, Malin Kreutz sektorchef Söderköpings kommun

Fastställt av: Wreta-projektets styrgrupp 2003-02-27

Reviderad/översyn; dec 2004, sep 2005, dec 2006, feb 2008, feb 2009, april 2012, dec 2014. Juni 2016-

Ny revidering senast; sept 2017

Bilagor Regler för delegering
 Blankett för delegering